

Öğretmenlerin Bilimsel Dergilerde Yayımlanan Makalelerinin İncelenmesi¹

DOI: 10.26466/opus.829907

*

Özge Karaevli* - Gizem Dak ***

** Dr., Şehit Öğretmen Nuriye Ak Anaokulu, İstanbul/Türkiye

E-Posta: ozgeuskup@hotmail.com

ORCID: [0000-0003-4044-9331](https://orcid.org/0000-0003-4044-9331)

***Uzm., Ayvalıdere Ortaokulu, İstanbul/Türkiye

E-Posta: gizemdak@gmail.com

ORCID: [0000-0002-9505-3724](https://orcid.org/0000-0002-9505-3724)

Öz

Bu araştırmada, Milli Eğitim Bakanlığına bağlı kurumlarda görev yapan öğretmenlerin bilimsel araştırma sürecindeki eğilimleri, araştırma yürütme ve raporlamaya yönelik olası ihtiyaçları ve hakemli dergilerde yayımlanan öğretmen makalelerinin diğer araştırmacıların makalelerine göre niceliksel açıdan durumunun ortaya çıkarılması amaçlanmıştır. Nitel araştırma desenlerinden biri olan durum çalışması olarak desenlenen bu çalışmada, DergiPark Akademik sisteminde 2020 yılının Ocak ayında taranan ve 20 dergi arasından sistematik yöntemle belirlenen beş üniversite eğitim dergisinin, 2015-2019 yılları arasındaki yayınları üzerinde doküman incelemesi yapılmış ve elde edilen veri betimsel analize tabi tutulmuştur. Öğretmenlere ait yayınların diğer araştırmacıların yayınlarına göre daha az olduğu, öğretmenlerin ağırlıklı olarak iki yazarlı araştırmalarda yer aldıkları, daha çok nicel araştırma yöntemini tercih ettikleri, veri toplama aracı olarak sırasıyla ölçek, görüşme ve anket kullandıkları, nitel verilerin analizinde betimsel analizden, nicel verilerin analizinde ise, ağırlıklı olarak betimsel istatistikten yararlandıkları ortaya çıkmıştır. Bu sonuçlar öğretmenlerin bilimsel araştırma yeterlilikleri, becerileri, ilgi ve istekleri ile ihtiyaçları bağlamında tartışılarak öneriler sunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Bilimsel araştırma, araştırma okuryazarlığı, profesyonel gelişim

¹ Bu çalışma 18 Kasım 2020 tarihinde EYFOR XI Uluslararası Eğitim Yönetimi Forumunda "Milli Eğitim Bakanlığına Bağlı Görev Yapan Öğretmenlerin ve Yöneticilerin Bilimsel Dergilerde Yayımlanan Makalelerinin İncelenmesi" başlığıyla sözlü bildiri olarak sunulmuştur (Bildiri No: 350).

Examining Teachers' Articles in Reviewed Journals

*

Abstract

In this study, it was aimed to reveal scientific research tendencies of teachers working at institutions of Ministry of National Education towards a research procedure, their possible needs regarding research conducting and reporting, and the quantitative status of articles of teachers published in peer-reviewed journals compared to articles of other researchers. This study was patterned as a case study which was one of the qualitative research pattern. Document analysis was applied on publications of five university education journals between the years of 2015-2019. The journals were screened in the academic system of the DergiPark Academic in January 2020 and identified with a systematic method among 20 journals. Descriptive analysis was carried out on the qualitative data. It was revealed that the number of publications of teachers was less than other researchers', teachers mainly took part in studies with two authors, they preferred quantitative research methods more, they employed scale and interview as data collection tools respectively and they adopted descriptive analysis to interpret qualitative data and mainly descriptive statistics in the analysis of quantitative data. The results were discussed in terms of scientific research qualifications, skills, interests, and needs of teachers, and suggestions were presented.

Keywords: *Scientific research, research literacy, professional development*

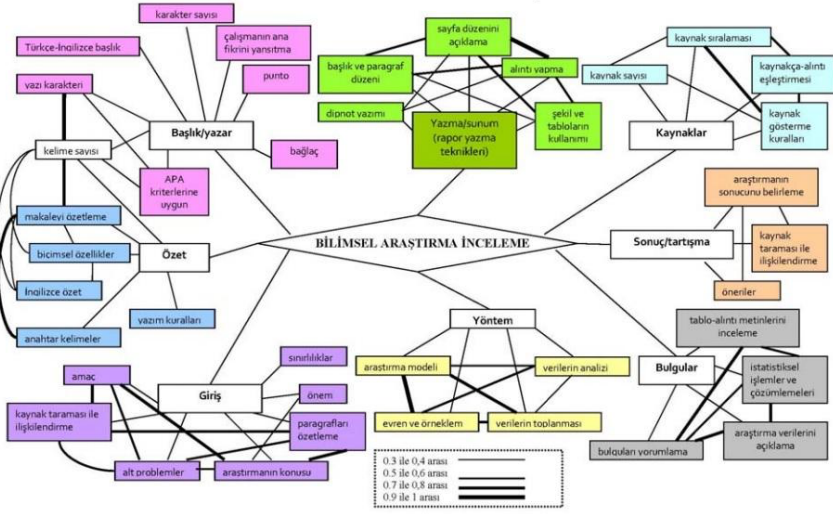
Giriş

Eğitim alanında gerçekleşen başarılar, teknolojinin gelişmesi ve yaygınlaşması sayesinde küresel düzeyde görünür hale gelmiştir. Bu durum öğretmenler ve yöneticiler için zengin kaynaklara ulaşma açısından, kendilerini geliştirme yolunda ve hayat boyu öğrenmeleri için teşvik edici bir rol oynamaktadır. Kariyer gelişimi sürecinde gerek bireyin bakış açısını geliştirme gerekse bu süreçte bireye destek olacak araçları, yöntemleri sunma bağlamında bilimsel araştırma yapma yeterliliğine sahip olmanın ve bilimsel yöntemi kullanma becerileri edinmenin önemli olduğu söylenebilir. Karasar'ın (2019) tanımına göre *“araştırma, problemlere güvenilir ve olabildiği ölçüde somut çözümler arama (üretme) amacı ile planlı ve sistemli olarak verilerin toplanması, çözümlenip yorumlanarak değerlendirilmesi ve bütün süreç ve sonuçları ile rapor edilmesi sürecidir”* (s. 43). Araştırma yaparken kullanılan bilimsel yöntem ise, *“özünde problem çözmenin, bilim üretmenin ya da bilimsel irade oluşturmanın bilinen ve belli süreçleri olan en güvenilir yolu olarak ifade edilmiştir”* (s. 25). Günümüzde 21. yüzyıl becerilerine sahip bireylerin yetişmesinin, profesyonel gelişimle sağlanabileceğine yönelik farkındalığın yükselmesiyle öğretmenler ve yöneticiler lisansüstü eğitim almaya ağırlık vermişlerdir. Eğitimciler, aldıkları dersler sayesinde bilimsel araştırma yapmaya yönelik yeterlilik kazanmaya ve eğitim bilimi alan yazınına araştırmalarıyla katkı sunmaya devam etmektedirler.

Öğretmenlerin bilimsel araştırma sürecine ilişkin yeterlilikleri denince ihtiyaç duyulan becerilerin neler olabileceği akla gelmektedir. Taşdemir ve Taşdemir'in (2011) öğretmen adaylarıyla yaptıkları çalışmada bilimsel araştırmaları inceleme yeterliliklerine yönelik aşağıdaki kavram haritası ortaya çıkmıştır.

Şekil 1'de bilimsel araştırmanın bölümleri yedi başlık ve sekiz grup halinde açıklanmıştır. Bunlar; başlık/yazar, özet, giriş, yöntem, bulgular, sonuç/tartışma, kaynaklar ile sayfa düzeni, alıntılama, dipnotlar, şekil ve tabloların kullanımı gibi teknik bilgilerin yer aldığı gruptur. Araştırmanın her bir bölümü için ayrı bir kutucuk oluşturulmuş, bu kutucuklar arasındaki bağ, kalın ve ince çizgilerle vurgulanmıştır. Bir araştırmanın incelenmesi için bakılması gerekenler aynı zamanda bir araştırmanın

yapılması için de göz önünde bulundurulması hatta hâkim olunması gereken beceriler olarak ifade edilebilir.

Kaynak: Taşdemir ve Taşdemir (2011)

Şekil 1. Öğretmen adaylarının araştırma yeterlilikleri ile ilgili kavramlar arasındaki ilişkiler

Araştırma kapsamında Millî Eğitim Bakanlığına bağlı görevlerini sürdürürken aynı zamanda bilimsel araştırmalar yapan öğretmenlerin makalelerinin incelenmesi ve onların eğilim gösterdikleri yöntembilim ve tekniklerin ortaya çıkarılması amaçlanmıştır. Böylece öğretmenlerin bilimsel araştırma yeterlilikleri, araştırma sürecine ilişkin eğilimleri, ihtiyaçları ve dergilerde yayımlanan öğretmen makalelerinin diğer araştırmacıların makalelerine oranı ortaya çıkarılmaya çalışılmıştır. Bu amaç doğrultusunda belirlenen problem soruları şöyledir;

DergiPark Akademik sisteminde taranan, ölçüt örnekleme ve sistematik yöntemle belirlenen beş devlet üniversitesinde eğitim alanında yayımlanan dergilerde;

1. Milli Eğitim Bakanlığına bağlı okul ve kurumlarda görev yapan öğretmenler ile MEB dışı diğer araştırmacılar tarafından

yayımlanan makaleler karşılaştırıldığında, niceliksel açıdan nasıl bir dağılım ortaya çıkmaktadır?

Milli Eğitim Bakanlığında görev yapan öğretmenler tarafından yayımlanan makalelerde öğretmenlerin yönelimlerini belirlemek üzere makaleler,

2. Araştırmanın tek ya da birden fazla yazarlı olması açısından nasıl bir dağılım göstermektedir?
3. Araştırma deseni açısından nasıl bir dağılım göstermektedir?
4. Veri toplama yöntemi açısından nasıl bir dağılım göstermektedir?
5. Veri analiz yöntemi açısından nasıl bir dağılım göstermektedir?

Araştırma kapsamında taranan dergilerde öğretmenlere ait olduğu belirlenen makaleler, Milli Eğitim Bakanlığı (MEB) ifadesi ve Milli Eğitim Bakanlığına bağlı resmi okul/kurum adı belirtilmiş olanlar ile sınırlıdır. Bu nedenle Milli Eğitim Bakanlığına bağlı öğretmenler ya da yöneticiler tarafından yapılarak kurum adının farklı belirtildiği makaleler araştırmaya dâhil edilmemiştir. Milli Eğitim Bakanlığına bağlı okul müdürü ya da müdür yardımcısı olarak görev yapan araştırmacılar da öğretmen olarak değerlendirilmiştir.

Yöntem

Araştırmanın Deseni

Çalışmada nitel araştırma deseni benimsenmiştir. Nitel araştırmada durumlar arası örüntülerin ortaya çıkarılması hedeflenir (Berg, 2000). Araştırmada durum çalışmasından yararlanılmıştır. Durum çalışması, bir durumun nesnesinin derin bir biçimde betimlenmesi ve incelenmesidir (Merriam, 2009). Durum çalışması, araştırmacının sınırları belirgin vakaları, pek çok kaynaktan derinlemesine ve ayrıntılı bir biçimde topladığı verileri keşfettiği ve durumu betimleyip ortaya çıkan temaları raporladığı bir araştırmadır (Cresswell, 2007). Araştırmanın verileri doküman incelemesi yoluyla elde edilmiştir. Doküman incelemesi yazılı belgeleri tarafsız, tutarlı, dikkatle ve sistematik bir biçimde incelemek için kullanılır. Doküman inceleme hesap verebilirlik, tekrar edilebilirlik ve

doğrulama açısından güvenilirdir (Wach, 2013). Ayrıca doküman incelemesi, araştırılacak konudan ortaya çıkıp sistematik işleyen bir süreci içermektedir (Merriam, 2009). Doküman incelemesinde araştırma konusu, ne tür belgelerin incelenmesi gerektiği konusuna yön vermektedir (Gürbüz ve Şahin, 2017). Özkan'a göre (2019) doküman incelemesi, hem bir veri toplama yöntemini hem de bir analiz biçimini ifade etmektedir.

Evren ve Örneklem

Araştırmanı evrenini Milli Eğitim Bakanlığına bağlı olarak görev yapan öğretmenlerin ve yöneticilerin, 2015-2019 yılları arasında Türkiye'de farklı coğrafi bölgelerde bulunan, ölçüt örnekleme ve sistematik yöntemle belirlenen beş devlet üniversitesinin eğitim dergilerinde yayımlanan makaleleri oluşturmaktadır. Ölçüt olarak, dergilerin yayıncısının üniversite olması ve araştırmada veri doygunluğuna ulaşılabilmesi için derginin az beş yayınının bulunmasına dikkat edilmiştir. Buna göre, DergiPark Akademik sistemi üzerinde 30.01.2020 günü saat 23:19'da yapılan taramada 20200130232223 kayıt numarası ile elde edilen veriler araştırmanın evrenini oluşturmuştur. Bu evrende ilk aşamada 26 dergi bulunmaktayken dergiler incelendiğinde, birinin üniversiteye bağlı olmadığı tespit edildiği için araştırma dışı bırakılmıştır. Geriye kalan 25 derginin beşinin, belirlenen en az beş yayının bulunması ölçütüne uymadığı tespit edilmiştir. Böylece Türkiye'de, yayıncısının devlet üniversitesi olduğu eğitim fakültesi dergisi, eğitim bilimleri fakültesi dergisi ya da eğitim bilimleri dergisinin 2015-2019 yılları arasında beş ve daha fazla yayın sayısı bulunan toplam 20 üniversite dergisinde öğretmenler tarafından yapılmış olan makaleler araştırma evrenini oluşturmuştur. Araştırmanın evrenini oluşturan dergiler Tablo 1'de gösterilmektedir.

Araştırma evreninde yer alan dergilerin tespit edilmesinden sonra sistematik yöntemden yararlanılarak analize tabi tutulacak örneklem grubu belirlenmiştir. Sistematik yöntem, basit tesadüfi örneklemenin sistematik biçimidir (Gürbüz ve Şahin, 2017). Buna göre, sistem üzerinden elde edilen verinin sırası bozulmadan listelenmiştir (tablo.1).

Tablo 1. Araştırma evrenini oluşturan dergiler

1. Abant İzzet Baysal Üniversitesi EFD*	2. Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir EFD*	3. Ankara Üniversitesi EBFD**	4. Bartın Üniversitesi EFD*
5. Erzincan Üniversitesi EFD*	6. Gazi EFD*	7. Hacettepe Üniversitesi EFD*	8. Kastamonu Üniversitesi Eğitim Dergisi
9. Kuramsal Eğitimbilim Dergisi	10. Marmara Üniversitesi Atatürk Eğitim Fakültesi EBD***	11. Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi EFD*	12. Mersin Üniversitesi EFD*
13. Ondokuz Mayıs Üniversitesi EFD*	14. Pamukkale Üniversitesi EFD*	15. Sakarya University Journal of Education	16. Türk Eğitim Bilimleri Dergisi
17. Uludağ Üniversitesi EFD*	18. Yüzüncü Yıl Üniversitesi EFD*	19. Çukurova Üniversitesi EFD*	20. İnönü Üniversitesi EFD*

*Eğitim Fakültesi Dergisi

**Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi

***Eğitim Bilimleri Dergisi

Evrene dâhil olan 20 üniversite dergisi içerisinde, birinci sıradan başlamak üzere dört ve dördün katlarına karşılık gelen dergi, araştırmanın örneklem grubuna alınmıştır. Böylece sistematik yöntemle belirlenmiş olan dergilerin, 2015-2019 yılları arasındaki yayınları içerisinde öğretmenler tarafından yapılmış olan makaleler araştırmanın örneklemine oluşturmuştur. Bu dergiler şöyledir;

- 4. Bartın Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi
- 8. Kastamonu Üniversitesi Eğitim Dergisi
- 12. Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi
- 16. Türk Eğitim Bilimleri Dergisi
- 20. İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi

Sistematik yöntemle belirlenen yukarıdaki beş dergi, 2015-2019 yılları arasında toplam 82 yayın çıkarmıştır. Yayın sayısı en fazla olan dergi, Kastamonu Üniversitesi Eğitim Dergisi (*f*: 27), en az yayına sahip olan ise Türk Eğitim Bilimleri Dergisi (*f*: 10) olmuştur. Diğer üç derginin yayın sayıları birbirine eşittir (*f*: 15). Dergilerin yıllara göre yayın sayıları incelendiğinde, Bartın Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi ve İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi 2015-2019 yılları arasında her yıl üçer yayın yapmıştır.

Türk Eğitim Bilimleri Dergisi, aynı yıllar arasında her yıl iki yayın çıkarmıştır. Kastamonu Üniversitesi Eğitim Dergisi ise, 2015 yılında 4, 2016 yılında 5 ve 2017-2019 yılları arasında üç yıl altışar yayın çıkarmıştır. Dergilerin yıllara göre yayın sayıları Tablo 2’de gösterilmektedir.

Tablo 2. Örneklemde yer alan üniversitelerin yıllara göre yayın sayıları

Üniversite	2015	2016	2017	2018	2019	Toplam
Bartın Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi	3	3	3	3	3	15
Kastamonu Üniversitesi Eğitim Dergisi	4	5	6	6	6	27
Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi	3	3	3	3	3	15
Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*	2	2	2	2	2	10
İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi	3	3	3	3	3	15
Toplam	15	16	17	17	17	82

*Türk Eğitim Bilimleri Dergisinin yayıncısı Gazi Üniversitesi’dir.

Tablo 2’de yer alan dergiler, 2015-2019 yılları arasında toplam 82 yayın çıkarmıştır. Bu yayınların içerisinde, Milli Eğitim Bakanlığına bağlı öğretmenler tarafından yapılan makaleler ile MEB dışı diğer araştırmacılar tarafından yapılan makaleler birbirinden ayrılarak analize hazır hale getirilmiştir.

Veri Analizi

Nitel araştırmada analiz, anlamın derinliğiyle uğraşmaktır (Patton, 1985). Milli Eğitim Bakanlığına bağlı okullarda/kurumlarda görev yapan öğretmenlerin sistematik yöntemle belirlenen beş devlet üniversitesinin eğitim dergilerinde yayımlanan makaleleri üzerinde betimsel analiz yapılmıştır. Betimsel analiz için önceden araştırma sorularından bir çerçeve oluşturulmuş, veriler bu çerçeveye göre analiz edilmiştir (Yıldırım ve Şimşek, 2011).

Bulgular

Araştırmanın verileri üzerinde yapılan analizin ardından elde edilen bulgular beş başlık altında ifade edilmiştir. Bu başlıklar; Milli Eğitim Bakanlığına bağlı görev yapan öğretmenlerin DergiPark Akademik sisteminde yayımlanan makalelerinin, diğer araştırmacılar tarafından yayımlanan makalelere göre niceliğine, öğretmen araştırmalarının tek ya da birden fazla yazarlı olma durumuna, öğretmenlerin, araştırmalarındaki araştırma deseni, veri toplama aracı ve veri analizi tekniklerine yönelik olarak oluşturulmuştur. Başlıklar, aşağıda maddeler halinde belirtilmiş olup ardından başlıklara ilişkin bulgulara ayrıntılı şekilde yer verilmiştir.

1. Öğretmen makaleleri ile diğer araştırmacıların makalelerini niceliksel açıdan karşılaştırma
2. Yazar sayısı açısından inceleme
3. Araştırma deseni açısından inceleme
4. Veri toplama yöntemi açısından inceleme
5. Veri analizi açısından inceleme

Öğretmen makaleleri ile diğer araştırmacıların makalelerini niceliksel açıdan karşılaştırma

Araştırma örneklemine dâhil olan beş üniversitenin yıllara göre yayın sayıları ve yazar/yazarları MEB'e bağlı görev yapan öğretmenler ya da MEB dışı diğer araştırmacılar açısından incelenerek elde edilen bulgular Tablo 3'te sunulmuştur.

Tablo 3'e göre, sistematik yöntemle belirlenen beş dergide, 2015-2019 yılları arasında toplam 1837 makale yayımlandığı ve bu makalelerin 1550'si MEB dışı diğer araştırmacılara ait olup 287'si yazarı/yazarları ya da yazarlarından en az biri MEB'e bağlı olarak görev yapan öğretmenlerden oluştuğu görülmektedir. Bir başka ifadeyle, beş yıl boyunca yayımlanan makalelerin yaklaşık %16'sı öğretmenlere ait makalelerdir.

Tablo 3. Örneklemdeki üniversitelerin yıllar bazında makale sayılarının yazar türüne göre nicel verileri

Üniversite	%*	MEB'e bağlı öğretmenler					f (MEB)	MEB dışı diğer araştırmacılar					f (Diğer)
		2015	2016	2017	2018	2019		2015	2016	2017	2018	2019	
Bartın Eğitim Fakültesi Dergisi	13	13	5	10	8	4	40	68	49	71	37	41	266
Kastamonu Eğitim Dergisi **	14	9	17	24	36	34	120	101	144	133	173	186	737
Mersin Eğitim Fakültesi Dergisi	19	8	10	10	11	14	53	57	58	63	60	36	274
Türk Eğitim Bilimleri Dergisi	27	0	0	4	5	9	18	7	8	10	9	14	48
İnönü Eğitim Fakültesi Dergisi	20	4	4	13	18	17	56	13	36	49	77	50	225
Toplam	16	34	36	61	78	78	287	246	295	326	356	327	1550

*Tablodaki yüzde (%) ifadesini gösteren sütun, aynı sütundaki üniversite dergisinde yayımlanan toplam makalelerin yüzde kaçının MEB'e bağlı öğretmenler tarafından yapıldığı bilgisini göstermektedir. Değerlerde yuvarlama yapılmıştır.

**Kastamonu Üniversitesi Eğitim Dergisinin 2017 ve 2018 yılı yayınlarında üst veri bilgisi ya da makale yazar bilgisine rastlanmayan yayımlara MEB dışı diğer araştırmacılar sütununda yer verilmiştir. Ayrıca Kastamonu Üniversitesi Eğitim Dergisi 2018 yılında yayımlanan bir makalede yazarlardan biri KKTC Milli Eğitim Bakanlığında bir öğretmen olup o makale de MEB'e bağlı öğretmenler sütununda değerlendirilmiştir.

Yıllara göre dağılımlara bakıldığında, 2015 yılında toplam 34, 2016 yılında 36, 2017 yılında 61, 2018 yılında 78 ve 2019 yılında 78 makale MEB'e bağlı görev yapan öğretmenlere ait olarak yayımlanmıştır. Tablo 3'teki dergiler arasında, öğretmenlerin makalelerinin sayı olarak en fazla yayımlandığı dergi, Kastamonu Üniversitesi Eğitim Dergisi (f: 120)

olmuştur. En az yayımlandığı dergi ise Türk Eğitim Bilimleri Dergisi'dir (f: 18). Yüzdeler orana bakıldığında ise, %27 yayımlanma oranı ile Türk Eğitim Bilimleri dergisi ilk sırada yer alırken %13 ile Bartın Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi öğretmen makalelerinin yayın oranının en az olduğu dergi olmuştur.

Dergiler tek tek incelediğinde; Bartın Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi'nde, MEB dışı diğer araştırmacılar tarafından yayımlanan 266 adet makale bulunurken MEB'e bağlı görev yapan öğretmenler tarafından yayımlanan makale sayısı 40'tır. Yıllara göre dağılımlara bakıldığında; 2015 yılında 13, 2016 yılında 5, 2017 yılında 10, 2018 yılında 8, 2019 yılında ise yayımlanan 4 makale öğretmenlere ait makalelerdir. Bartın Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi'nde 2015-2019 yılları arasında yayımlanan makalelerin yaklaşık %13'ü öğretmenler tarafından yazılmıştır.

Kastamonu Üniversitesi Eğitim Dergisi'nde, MEB dışı diğer araştırmacılar tarafından yayımlanan 737 adet makale bulunurken MEB'e bağlı öğretmenler tarafından yayımlanan makale sayısı 120'dir. Yıllara göre dağılımlara bakıldığında; 2015 yılında 9, 2016 yılında 17, 2017 yılında 24, 2018 yılında 36, 2019 yılında ise yayımlanan 34 makale öğretmenlere aittir. Kastamonu Üniversitesi Eğitim Dergisi'nde 2015-2019 yılları arasında yayımlanan makalelerin yaklaşık %14'ü öğretmenler tarafından yazılmıştır.

Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi'nde, MEB dışı diğer araştırmacılar tarafından yayımlanan 274 adet makale bulunurken MEB'e bağlı öğretmenler tarafından yayımlanan makale sayısı 53 olmuştur. Yıllara göre dağılımlara bakıldığında; 2015 yılında 8, 2016 yılında 10, 2017 yılında 10, 2018 yılında 11, 2019 yılında ise yayımlanan 14 makale öğretmenlere ait makalelerdir. Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi'nde 2015-2019 yılları arasında yayımlanan makalelerin yaklaşık %19'u öğretmenler tarafından yazılmıştır.

Türk Eğitim Bilimleri Dergisi'nde, MEB dışı diğer araştırmacılar tarafından yayımlanan 48 adet makale bulunurken MEB'e bağlı öğretmenler tarafından yayımlanan makale sayısı 18'dir. Yıllara göre dağılımlara bakıldığında; 2015 ve 2016 yıllarında öğretmenlere ait yayımlanan makale bulunmamaktadır. 2017 yılında 4, 2018 yılında 5, 2019 yılında ise 9 makale öğretmenlere ait makalelerdir. Türk Eğitim Bilimleri

Dergisi'nde 2015-2019 yılları arasında yayımlanan makalelerin yaklaşık %27'si öğretmenler tarafından yazılmıştır.

İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi'nde, MEB dışı diğer araştırmacılar tarafından yayımlanan 225 adet makale bulunurken MEB'e bağlı öğretmenler tarafından yayımlanan makale sayısı 56 olmuştur. Yıllara göre dağılımlara bakıldığında; 2015 yılında 4, 2016 yılında 4, 2017 yılında 13, 2018 yılında 18, 2019 yılında ise 17 makale öğretmenlere ait makalelerdir. İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi'nde 2015-2019 yılları arasında yayımlanan makalelerin yaklaşık %20'si öğretmenler tarafından yazılmıştır.

Yazar sayısı açısından inceleme

Sistemik yöntemle belirlenen beş üniversite dergisinde yayımlanmış olan makaleler arasında yazarı öğretmen olan ya da yazarları arasında öğretmen bulunan makalelerin tek yazarlı, iki yazarlı ve üç ya da daha fazla yazarlı olma durumları Tablo 4'te gösterilmiştir.

Tablo 4. Öğretmenlere ait makalelerin tek ya da birden fazla yazarlı olması açısından dağılımlarının incelenmesi

Üniversite	Tek yazarlı	İki yazarlı	Üç ve daha fazla yazarlı	f
Bartın Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi	6	19	15	40
Kastamonu Üniversitesi Eğitim Dergisi	16	70	34	120
Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi	5	40	8	53
Türk Eğitim Bilimleri Dergisi	2	13	3	18
İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi	7	35	14	56
Toplam	36	177	74	287

Öğretmenlere ait olan makaleler çoğunlukla iki yazarlı olarak çalışılmıştır (f: 177). Üç ve daha fazla yazarlı toplam 74 makale tespit edilirken öğretmenlerin tek yazarlı olarak hazırladıkları makale sayısı 36'dır. Dergilerin toplam yayınlarındaki dağılımlarına bakıldığında, Bartın Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi'nde, öğretmenin tek yazar olarak hazırladığı 6 yayın bulunurken iki yazarlı olarak 19, üç ve daha fazla yazarlı olarak 15 makale olmak üzere toplam 40 makale bulunmaktadır. Kastamonu Üniversitesi Eğitim Dergisi'nde, öğretmenin tek yazar olarak hazırladığı 16 yayın bulunurken iki yazarlı olarak 70, üç

ve daha fazla yazarlı olarak 34 makale olmak üzere toplam 120 makale bulunmaktadır.

Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi'nde, öğretmenin tek yazar olarak hazırladığı 5 yayın bulunurken iki yazarlı olarak 40, üç ve daha fazla yazarlı olarak 8 makale olmak üzere toplam 53 makale bulunmuştur. Türk Eğitim Bilimleri Dergisi'nde, öğretmenin tek başına yazar olduğu 2 makale, iki yazarlı 13 makale, üç ve daha fazla yazarlı 3 makale olmak üzere toplam 18 makale yayımlanmıştır. İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi'nde ise, öğretmenin tek başına yazar olduğu 7 makale, iki yazarlı 35 makale, üç ve daha fazla yazarlı 14 makale olmak üzere toplam 56 makale yayımlandığı tespit edilmiştir.

Araştırma deseni açısından inceleme

Öğretmenlere ait makalelerde nitel, nicel ve karma olmak üzere her üç araştırma deseni de kullanılmıştır. Her beş dergide de yayımlanan nicel araştırmaların sayısı, nitel araştırmalardan fazladır. Karma araştırma ise, diğer iki araştırma deseninden daha az tercih edilmiştir. Tablo 5.'te öğretmenlerin kullandıkları araştırma desenlerinin dağılımları gösterilmektedir.

Tablo 5. Öğretmenlerin makalelerinin araştırma desenine göre dağılımları

Üniversite	Nitel	Nicel	Karma	f
Bartın Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi	10	24	6	40
Kastamonu Üniversitesi Eğitim Dergisi	43	68	9	120
Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi	20	28	5	53
Türk Eğitim Bilimleri Dergisi	5	13	0	18
İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi	16	37	3	56
Toplam	94	170	23	287

Öğretmenlerin 2015-2019 yılları arasında sistematik yöntemle belirlenen beş dergide yayımlanmış toplam 287 makalesi bulunmaktadır. Öğretmenlerin makalelerinde kullanılan araştırma desenlerine bakıldığında, Bartın Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi'nde nitel araştırma olarak 10, nicel araştırma olarak 24 ve karma araştırma olarak 6 olmak üzere toplam 40 makale yayımlanmıştır. Kastamonu Üniversitesi

Eğitim Dergisi'nde 43 nitel, 68 nicel ve 9 karma olmak üzere öğretmenlerin yazar olarak belirttiği toplam 120 makale yayımlanmıştır.

Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi'nde 20 nitel, 28 nicel ve 5 karma olmak üzere toplam 53 makale yayımlanmıştır. Gazi Üniversitesinin Türk Eğitim Bilimleri Dergisi'nde nitel olarak 5 ve nicel olarak 13 olmak üzere toplam 18 makale yayımlanmıştır. Yayımlanan makaleler arasında karma araştırma deseninde yapılmış makaleye rastlanmamıştır. İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi'nde ise, 16 nitel, 37 nicel ve 3 karma olmak üzere toplam 56 makale yayımlanmıştır. Öğretmenlere ait olarak beş yıllık zaman diliminde yayımlanan toplam 287 makalenin 94'ü nitel, 170'i nicel ve 23'ü karma araştırma desenindedir.

Veri toplama yöntemi açısından inceleme

Öğretmenlere ait makalelerin analizinde veri toplama yöntemi açısından altı farklı kategori ortaya çıkmıştır. Bunlar; gözlem, görüşme, anket, ölçek, başarı testi ve doküman incelemesidir. Öğretmenler veri toplama yöntemi olarak en fazla ölçek ($f: 139$) kullanmayı tercih etmiştir. En az kullandıkları yöntem ise gözlem ($f: 9$) olmuştur. Öğretmenlerin ağırlıklı olarak ölçek, görüşme ve anket kullanma eğiliminde oldukları söylenebilir. Tablo 6'da öğretmenlere ait makalelerin veri toplama yöntemi açısından dağılımları gösterilmiştir.

Öğretmenlerin, 2015-2019 yılları arasında, sistematik yöntemle belirlenen beş dergiden Bartın Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi'nde yayımlanan makalelerinde kullanılan toplam 45 yöntemin 12'si gözlem, 10'u anket, 18'i ölçek, 3'ü başarı testi ve 2'si doküman incelemesidir. Bu dergide yayımlanan öğretmenlere ait makalelerde veri toplama yöntemi olarak gözleme başvurulmamıştır. Kastamonu Üniversitesi Eğitim Dergisi'nde yayımlanan makalelerde kullanılan toplam 140 yöntemin 7'sinde gözlem, 32'sinde görüşme, 23'ünde anket, 55'inde ölçek, 18'inde başarı testi ve 5'inde doküman incelemesine başvurulmuştur.

Tablo 6. Öğretmenlere ait makalelerin veri toplama yöntemi açısından dağılımları*

Üniversite	Gözlem	Görüşme	Anket	Ölçek	Başarı Testi	Doküman İncelemesi	f
Bartın Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi	0	12	10	18	3	2	45
Kastamonu Üniversitesi Eğitim Dergisi	7	32	23	55	18	5	140
Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi	0	17	7	23	4	3	54
Türk Eğitim Bilimleri Dergisi	0	5	1	11	1	2	20
İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi	2	13	10	32	2	3	62
Toplam	9	79	51	139	28	15	321

*Bazı makalelerde birden fazla veri toplama yöntemi kullanılmış olup kullanılan her bir yöntem değerlendirilmeye alınmıştır.

Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi'nde yayımlanan makalelerde kullanılan toplam 54 yöntemin 17'sinde görüşme, 7'sinde anket, 23'ünde ölçek, 4'ünde başarı testi ve 3'ünde doküman incelemesinden yararlanılmıştır. Bu dergideki öğretmenlere ait makalelerde gözlem yoluyla veri toplanan makaleye rastlanmamıştır. Türk Eğitim Bilimleri Dergisi'nde yayımlanan makalelerde kullanılan toplam 20 yöntemin 5'i görüşme, 1'i anket, 11'i ölçek, 1'i başarı testi ve 2'si doküman incelemesi olmuştur. Bu dergide de gözlem yoluyla veri elde edilen makaleye rastlanmamıştır. Ayrıca öğretmenlere ait makalelerin diğer dört dergiye göre en az yayımlandığı Türk Eğitim Bilimleri Dergisi'nde yayımlanmış olan makalelerin ağırlıklı olarak ölçek kullanılan araştırmalar olduğu söylenebilir. İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi'nde yayımlanan makalelerde kullanılan toplam 62 yöntemin 2'si gözlem, 13'ü görüşme, 10'u anket, 32'si ölçek, 2'si başarı testi ve 3'ü doküman incelemesi olmuştur.

Veri analizi yöntemi açısından inceleme

Öğretmenlere ait makalelerin analizinde veri analizi yöntemi açısından nitel veri analizi ve nicel veri analizi ana başlıkları altında betimsel analiz, içerik analizi, betimsel istatistik ve kestirimsel istatistik olmak üzere dört

farklı başlık ortaya çıkmıştır. Öğretmenlere ait makalelerden Kastamonu Üniversitesi Eğitim Dergisi'nde yayımlananlarda, analiz çeşitlerinin diğer dört dergiye göre daha fazla kullanıldığı görülmektedir. Bu dergideki makalelerde hem nitel hem nicel olarak başvurulan toplam 132 analiz yöntemi olmuştur. Tablo 7'de öğretmenlere ait makalelerin veri analizi yöntemi açısından dağılımlarına yer verilmiştir.

Tablo 7. Öğretmenlere ait makalelerin veri analizi yöntemi açısından dağılımları

Üniversite	Nitel Veri Analizi		Nicel Veri Analizi		f
	Betimsel Analiz	İçerik Analizi	Betimsel İstatistik	Kestirimsel İstatistik	
Bartın Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi	8	10	21	5	44
Kastamonu Üniversitesi Eğitim Dergisi	21	30	64	17	132
Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi	11	15	30	2	58
Türk Eğitim Bilimleri Dergisi	3	3	11	1	18
İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi	6	16	36	3	61
Toplam	49	74	162	28	313

*Bazı makalelerde birden fazla veri analizi yöntemi kullanılmış olup kullanılan her bir yöntem değerlendirilmeye alınmıştır.

Öğretmenlere ait makalelerde nitel ve nicel veri analizi yöntemlerine başvurulmuştur. Öğretmenlerin nitel veri analizi yöntemlerini kullandıkları toplam 123 makale, nicel veri analizi yöntemlerini kullandıkları toplam 190 makale olmuştur. Tablo 6'da öğretmenlerin veri toplama aracı olarak ağırlıklı ölçek kullandıkları tespit edilmişti. Tablo 7'de de buna bağlı olarak nicel veri analizinin daha fazla kullanıldığı görülmektedir. Nicel veri analizleri içerisinde de ağırlıklı olarak betimsel istatistiksel yöntemlere başvurulmuştur (f: 162). Kestirimsel istatistiksel yöntemler kullanılan toplam 28 makale olmuştur. Nitel veri analizi yöntemleri içerisinde ise, betimsel analiz toplam 49 makalede kullanılırken 74'ünde içerik analizine başvurulmuştur.

Sayıların dergilere göre dağılımlarına bakıldığında, Bartın Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi'nde yayımlanan öğretmenlere ait makalelerin 8'inde betimsel analiz, 10'unda içerik analizi olmak üzere toplam 18'inde nitel veri analizi yapılmıştır. Nicel veri analizi yapılan makaleler toplam 26 olup bunların 21'inde betimsel istatistiksel yöntemlere, 5'inde ise,

kestirimsel istatistiki yöntemlere başvurulmuştur. Kastamonu Üniversitesi Eğitim Dergisi'nde yayımlanan öğretmenlere ait makalelerin 21'inde betimsel analiz, 30'unda içerik analizi olmak üzere toplam 51'inde nitel veri analizi yapılmıştır. Nicel veri analizi yapılan makaleler toplam 81 olup bunların 64'ünde betimsel istatistiki yöntemlere, 17'sinde ise, kestirimsel istatistiki yöntemlere başvurulmuştur. Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi'nde yayımlanan öğretmenlere ait makalelerin 11'inde betimsel analiz, 15'inde içerik analizi olmak üzere toplam 26'sında nitel veri analizi yapılmıştır. Nicel veri analizi yapılan makaleler toplam 32 olup bunların 30'unda betimsel istatistiki yöntemlere, 2'sinde ise, kestirimsel istatistiki yöntemlere başvurulmuştur.

Türk Eğitim Bilimleri Dergisi'nde yayımlanan öğretmenlere ait makalelerin 3'ünde betimsel analiz, 3'ünde içerik analizi olmak üzere toplam 6'sında nitel veri analizi yapılmıştır. Nicel veri analizi yapılan makaleler toplam 12 olup bunların 11'inde betimsel istatistiki yöntemlere, 1'inde ise kestirimsel istatistiki yöntemlere başvurulmuştur. İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi'nde yayımlanan öğretmenlere ait makalelerin 6'sında betimsel analiz, 16'sında içerik analizi olmak üzere toplam 22'sinde nitel veri analizi yapılmıştır. Nicel veri analizi yapılan makaleler toplam 39 olup bunların 36'sında betimsel istatistiki yöntemlere, 3'ünde ise, kestirimsel istatistiki yöntemlere başvurulmuştur. Buna göre, her beş dergide de yayımlanan öğretmenlere ait makalelerde nicel veri analizi yöntemleri, nitel veri analizi yöntemlerine göre daha fazla kullanılmıştır. Bu makalelerde de ağırlıklı olarak betimsel istatistiki yöntemlerden yararlanılmıştır. Makalelerde en az kullanılan analiz yöntemi kestirimsel istatistik olmuştur (f: 28).

Tartışma ve Sonuç

Öğretmenlik, hiç bitmeyen bir öğrenme yolculuğudur. Geleceğin çocuklarını yetiştirme gayesi, ancak öğretmenin profesyonel gelişim yolculuğunda biriktirdikleriyle mümkün olabilir. Bu birikim, yaşanan deneyimler, öğrencilerden öğrenilenler, mentorlardan ilham alınanlar, hayat boyu öğrenme felsefesine sahip olma durumu gibi çeşitli unsurlardan beslenebileceği gibi bilimsel araştırmaları takip etmek ve hatta bu araştırmaları yürütmek de bu birikimin oluşması için önemlidir.

Çünkü bilim ve teknoloji sürecine uyum sağlanması, yeniliklerin günlük hayatta kullanılabilmesi, düşünce stillerinin değiştirilmesi ya da geliştirilmesi çağın gerisinde kalmamak için adeta bir zorunluluk haline gelmiştir. Bu zorunluluğu yaşayan kurumların başında da eğitim kurumları gelmektedir (Kılınç, 2018). Eğitim kurumları, öğretmenler ve yöneticiler açısından bakıldığında, en az lisans düzeyinde eğitim almış olma gerekliliği taşıyan çalışma ortamlarından biridir. Fakat bu gereklilik, araştırma okuryazarlığı becerileri için her zaman yeterli olmayabilir. Bir başka ifadeyle, Türkiye’de öğretmenlerin aldıkları lisans eğitimi onlara bilimsel araştırma yürütme yeterliliği kazandırmayabilir. Büyüköztürk (1999) hizmet öncesi eğitimde, lisans seviyesinde araştırma kültürü kazandırmayı amaçlayan derslere öğretim programlarında yeterince yer verilmemesi ya da verildiği takdirde de genel olarak teorik düzeyde kalıp uygulamaya yeterince önem verilmemesi nedeniyle öğretmenler tarafından araştırma yeterliliklerinin tam olarak kazanılmadığını ifade etmiştir. Ayrıca eğitim müfettişleri de araştırma becerilerinin geliştirilmesi ihtiyacı duyan eğitimciler arasında sayılabilir (Köklü, Büyüköztürk ve Çokluk, 1999). Bu nedenle mezun olduktan sonra hizmet içinde alınan eğitimler ya da yüksek lisans ve doktora gibi lisansüstü eğitimler sayesinde eğitimcilerin bu yeterliliklerinin gelişip bağımsız araştırma yapabilmeleri sağlanmaktadır.

Yıldız, Kılıç, Gülmez ve Yavuz (2019) geliştirdikleri *öğretmenlerin araştırma okuryazarlığı becerileri ölçeği* için bu becerileri; araştırma süreci, araştırmaya hazırlık, yöntem bilgisi ve kaynaklara ulaşma olarak dört boyutta ele almıştır. Bu çalışmada sonuçlar üzerinde durulan yöntem becerisi, “araştırma problemine uygun ölçeği seçme, ölçeğin hangi örneklem grubuna uygulanacağına karar verme, kullanılması gereken istatistiksel teknikleri belirleme, verinin hangi yöntemle toplanacağına karar verme, veri analizi yöntemlerini kullanabilme” olarak ifade edilmiştir (s. 48). Dolayısıyla konuya hem araştırma okuryazarlığı becerileri hem de öğretmenin öz tercihleri olarak iki açıdan bakmak faydalı olabilir. Evans, Waring ve Christodoulou (2017) öğretmenin araştırma okuryazarlığının gelişimini desteklerken aynı zamanda onun araştırmanın faydasına ilişkin algılarına da hitap etmek gerektiğini vurgulamıştır. Bu nedenle öğretmenin sahip olduğu becerilerin yanı sıra

onun bilimsel araştırmaya yaklaşımı ve bu konuda verdiği içsel kararlar da davranışlarını etkileyebilir.

Öğretmenlerin bilimsel araştırma yapma ya da makale yazma becerileri tek başına çalışmanın yayın haline dönüşmesi için yeterli değildir. Hakemli dergiler için çalışmanın yayımlanabilmesinde, konunun özgün ve alana katkı sunup sunamayacağı, yazım kurallarına uyulup uyulmadığı, alan yazının yeterince taranıp taranmadığı vb. ilk bakılan unsurlar arasında yer almaktadır. Bunun yanı sıra araştırmanın desenlenmesi, yöntem, analiz aşamalarında yapılan hataların varlığı ya da intihal olup olmadığı gibi pek çok açıdan makalenin sahip olduğu bilimsel değer, hakemler tarafından eleştirel bir bakış açasıyla detaylı olarak incelenmektedir. Dolayısıyla öğretmenlerin temel görevlerinin yanı sıra ilgilendikleri bilimsel araştırma yürütme ve yayımlama konusunda diğer araştırmacılara göre araştırma, analiz ve raporlamaya ya da veri toplamak için farklı sahalarda bulunmaya zaman ayırma açasından daha dezavantajlı durumda olup daha az yayın hazırlamalarının beklenen bir sonuç olduğu söylenebilir. Bu durumu destekleyen bir araştırmada, öğretmenlerin görevlerinden dolayı araştırma yapmak için yeterli zamanlarının olmadığı vurgulanmıştır (Hancock, 1997). Oğuz Ünver, Arabacıoğlu ve Okulu'nun (2015) araştırmasında, öğretmenlerin proje çalışmalarında karşılaştıkları zorluk ya da engel durumlarından birinin *zaman* olduğu ifade edilmiştir. Çepni ve Küçük'ün (2002) çalışmasında da, öğretmenlerin araştırma yapmak için zaman bulamayacaklarını düşündükleri ortaya çıkmıştır.

Araştırma kapsamında incelenen 1837 makale içerisinde her 100 makaleden ortalama olarak 16'sının öğretmenlere ait olduğu ortaya çıkmıştır. Bu durum her ne kadar bazı dergilerde daha fazla, bazılarında ise daha az olsa da, hiç birinde yarı yarıya gibi bir orana yaklaşmamıştır. Bu sonucu öncelikli olarak yeterlilik açasından değerlendirmek daha uygun olabilir. Küçükoğlu, Taşgın ve Çelik'in (2013) aday öğretmenlerle yaptıkları araştırmada adayların araştırmacı öğretmen rolüne yeterli düzeyde sahip olmadıkları ve bilimsel araştırma sürecine ilişkin kavramların öğretmen adayları tarafından tam ve doğru olarak algılanmadığına ilişkin sonuçlar ortaya çıkmıştır. Taşdemir ve Taşdemir'in (2011) çalışmasında da paralel şekilde öğretmen adaylarının bilimsel bir araştırma makalesini bir bütün olarak çözümlayemedikleri

sonucu ortaya çıkmıştır. Türkçe öğretmeni adaylarının, bilimsel bir makalenin problem durumu, yöntem, bulgular, sonuç ve önerilere ilişkin boyutlardaki yeterliliklerinin, araştırmanın yazım kurallarına uygunluğu gibi biçimselliği ile ilgili boyutlardaki yeterliliklerine göre daha düşük olduğu tespit edilmiştir.

Araştırma sonucuna etki edebilecek unsurları düşünürken sadece beceri ve yeterlilik çerçevesinde kalmadan, başka etkenleri de düşünmek faydalı olabilir. Bu amaçla öğretmenlerin bilimsel araştırma sürecine girmeye istekli olma düzeylerini de göz önünde bulundurmak gerekebilir. Öğretmenlerin görüşlerinin alındığı bir çalışmada, onların kendilerinin yapacakları bir araştırmada en çok meslektaşlarıyla iletişim, veri toplama ve analiz etme süreçlerinde zorluk yaşayabileceklerini düşündükleri ortaya çıkmıştır. Bunun yanı sıra araştırma raporu yazma ve araştırma yapmak için imkân oluşturma açısından zorlanacaklarını düşündükleri belirtilmiştir (Çepni ve Küçük, 2002). Korkmaz, Şahin ve Yeşil'in (2011) elde ettikleri sonuçlar da bu durumu destekler niteliktedir. Öğretmenlerin bilimsel araştırmaya yönelik olarak verilerin toplanması sürecinde katılımcıların zorluk çıkardığı ve hedef kitleye ulaşma sorunu olduğuna inandıkları söylenmiştir. Dolayısıyla hakemli dergilerde yayımlanan öğretmen araştırmalarının az olmasının nedeni, öğretmenlerin bilimsel araştırmaya bakış açılarıyla ilişkili olabilir. Bir başka ifadeyle, öğretmenlerin sahip oldukları birtakım olumsuz düşüncelerin, onları bilimsel araştırma sürecine girmekten uzak tuttuğu söylenebilir. Araştırma sonucunda öğretmenlerin genellikle iki yazar olarak makale hazırlamaya daha fazla eğilimleri oldukları bulgulanmış, tek yazar olarak yayımlanan makalelerin daha az olduğu ortaya çıkmıştır. Bu sonucun da öğretmenlerin kendilerine yönelik yeterlilik, ilgi, istek ya da olumsuz tutum ve ön yargıların altında yatan nedenlerle beraber düşünülmesi faydalı olabilir. Hancock (1997) öğretmenlerin bilimsel araştırmaya mesafeli duruşlarının nedenleri arasında, onların kendi profesyonel uygulamaları hakkında araştırma yapma ve yazma konusundaki ümitlerinin yetersiz oluşu, enerjilerinin kalmaması, çoğu zaman araştırma yöntemleriyle öğretmenlerin sınıflarındaki işlere yönelik profesyonel süreçler arasında uyumsuzluk olmasını göstermiştir. Bu nedenle öğretmenlerin, öğretimin yanı sıra araştırma sürecine katılmaları

için desteklenmeye ihtiyaç duydukları ifade edilmiş, öğretmen katılımı için özellikle yaratıcı ve etkili bir yardıma dikkat çekilmiştir.

Araştırma çerçevesinde incelenen öğretmenlere ait makalelerde araştırma yöntemi açısından genel eğilim nicel araştırma yönünde olmuştur. Bunu destekler şekilde en sık kullanılan veri toplama aracı ölçektir. En sık kullanılan diğer araçlar ise, sırasıyla görüşme ve anket olmuştur. Bu durum nicel ve nitel araştırma yöntemlerinin benimsedikleri farklı paradigmalara araştırmacının gösterdiği uyumun yanı sıra nitel ve karma araştırma yürütmeye yönelik yeterliliği de düşündürmektedir. Saban'ın (2007) yaptığı araştırma sonucunda, nitel araştırmaya ilişkin bir dersin öğretmen yetiştirme programlarında yer almasının önemli olduğu ve nitel araştırma yönteminin öğretimi amaçlayan dersin teori ve uygulama olmak üzere en az iki dönemde verilmesi gerektiği ifade edilmiştir. Ergün, Receptoğlu, Küçük ve Oğuz'un (2014) yaptıkları araştırmada 24 farklı üniversitenin sosyal bilimler ve eğitim bilimleri enstitüsünde yapılmış tezler incelenmiştir. Tezlerin yaklaşık %87'sinin yüksek lisans tezi olduğu ve yaklaşık %81'inin de nicel araştırma yöntemiyle yapıldığı ortaya çıkmıştır. Bu eğilimin altında yatan benzer nedenler bilimsel araştırma yapan öğretmenler için de düşünülebilir.

Öğretmenlerin yaptıkları araştırmalarda incelenen bir başka konu veri analiz yöntemleri olmuştur. Öğretmenler nitel veri analizinde içerik analizini betimsel analize; nicel veri analizinde ise betimsel istatistiği, kestirimsel istatistiğe göre daha fazla tercih etmişlerdir. Bu bulguda özellikle nicel veri analizi yöntemleri arasındaki fark dikkat çekici olmuştur. Frekans, yüzde, aritmetik ortalama, standart sapma gibi temel istatistik sonuçlar elde edilen betimsel istatistiğe göre kestirimsel istatistik için daha karmaşık ve ilişkisel sonuçlar elde edilmesi gerekmektedir. Betimsel istatistik verileri office programı yardımıyla ulaşılabileceği gibi kestirimsel istatistik için genellikle ücretli ve öğrenme açısından görece daha karmaşık programlar yoluyla sürecin kolaylaştırılması adına destek alınmaktadır. Dolayısıyla öğretmenlerin bu programların kullanılması konusunda desteğe ihtiyaç duyabilecekleri düşünülebilir. Çalışmalarının henüz desenleme aşamasında buna dikkat ederek problem sorularını belirlemeleri, onların yapacakları araştırmaları kısıtlamalarına ya da kullanılan analiz yöntemindeki bu dengesiz dağılımın anlaşılmasına bir bakış açısı oluşturabilir.

Araştırma kapsamında sistematik yöntemle belirlenen beş üniversite dergisinde öğretmenler tarafından yayımlanan makalelerin incelenmesiyle ortaya çıkan bulgularda genel eğilimin neler anlatmak istediği anlaşılmasına çalışılmıştır. 21. Yüzyılın öğretmenin niteliklerinden söz ederken; program geliştirmeye yönelik bilgi, ilgi ve becerilerin artırılması ya da eğitim programının yenilenmesi ve değiştirilmesi çalışmalarına etkin şekilde katılım sağlanması gibi özellikler sıralanmaktadır (Tutkun ve Aksoyalp, 2010). Bunların gerçekleştirilebilmesi için öğretmenlerin bilimsel bakış açısına sahip ve bilimsel araştırma sürecine hâkim olmaları gerekir. Bunu sağlamak için de araştırmaya ilişkin hem eğitime hem de deneyime ihtiyaçları vardır. Öğretmenlerin araştırma yapmaya istekli olmalarını sağlamak için en önemli vurgu, çocuklara yansıtacak mutlak yarar olabilir. Aşağıda araştırma sonucunda ortaya çıkan bazı önerilere yer verilmiştir.

Tepe Yöneticilere ve Uygulamacılara Yönelik Öneriler

- Öğretmenlere hizmet içi eğitim yoluyla ya da üniversite işbirlikleriyle bilimsel araştırma becerilerini geliştirmek için daha fazla fırsat sunulabilir.
- Öğretmenlerin zengin bir alan yazın taraması yapabilmeleri için ulusal/uluslararası düzeydeki çevrimiçi veri tabanları onların erişimine açılabilir.
- Öğretmenlere nitel ve karma araştırma yönteminde teori ve uygulama yeterliliklerini geliştirecek eğitimler verilebilir.

Araştırmacılara Yönelik Öneriler

- Öğretmenlerin bilimsel araştırmaya bakış açılarını anlamaya yönelik farklı nitel, nicel ya da karma araştırmalar yürütülebilir. Bu konuda öğretmenlerle derinlemesine görüşmeler sağlanabilir ve/veya büyük gruplardan veri toplanarak evrene genellemeler yapılabilir.
- Öğretmenlerin araştırma okuryazarlığını ölçen araştırmalar desenlenerek tepe yöneticilere ve uygulamacılara yönelik daha fazla öneriler sunulabilir.

EXTENDED ABSTRACT

Examining Teachers' Articles in Reviewed Journals

*

Özge Karaevli - Gizem Dak

MoNE

This study, in which research studies published by teachers working at the Ministry of National Education (MoNE) were analyzed, aimed to investigate scientific research qualifications of teachers, their tendencies towards research procedure, and their needs regarding conducting research and reporting it. Also, the quantitative status of articles of teachers published in peer-reviewed journals compared to articles of other researchers was proposed to reveal. In the study, which was designed as a case study in the qualitative research model, document analysis and descriptive analysis were implemented on publications of five university education journals between the years of 2015-2019. The journals were screened in the academic system of the DergiPark Academic in January 2020 and identified with a scientific method among 20 journals. It was revealed that the number of publications of teachers is less than other researchers', teachers mainly take part in studies with two authors, they prefer quantitative research method more, they employ scale, interview and questionnaire as data collection tools respectively and they adopt descriptive analysis to interpret qualitative data while it is mainly descriptive statistics in the analysis of quantitative data. The results were discussed in terms of qualifications, skills, interests, and needs of teachers, and suggestions were presented.

Achievements in education have become more discernible globally by the development and spread of technology. This plays an incentive role for teachers and administrators in terms of accessing abundant resources to improve themselves and for their lifelong learning. It can be claimed that in the career development process, it is important to have the capability of carrying out scientific research and acquiring skills for the use of the scientific method to develop the individual's perspective and present tools and methods that will support them in this process. In the scope of the study, it was aimed to analyze the articles of teachers who

work at the MoNE and conduct scientific research studies. It was also intended to reveal the methodology and techniques that they tend to employ. Therefore, it was planned to explain the scientific research qualifications of teachers, their tendencies towards the research process, their needs, and the ratio of the number of teachers' articles which were published in journals to the number of articles by other researchers. By this aim, the following research questions are specified:

In education journals of five state universities which were screened in DergiPark Academic system and identified by criterion sampling and systematic method;

1. When articles published by teachers working at schools and institutions of the MoNE and other researchers out of the MoNE are compared, what kind of distribution emerges quantitatively?

Concerning to identify tendencies of teachers in articles published by teachers working at the MoNE;

2. How are the articles distributed in terms of whether the article has one or more authors?
3. How are the articles distributed in terms of the research model?
4. How are the articles distributed in terms of the data collection method?
5. How are the articles distributed in terms of the data analysis method?

The study was carried out qualitatively and designed as a case study. Data were analyzed through document analysis. The population of the study consisted of articles of teachers and administrators working at schools in the MoNE. These articles were published in education journals of five state universities that were from various geographic regions in Turkey between the years of 2015-2019 and were identified with criterion sampling and systematic method. As a criterion, it was of importance that the publishers of the journals are universities and journals have at least five publications to be able to reach an abundance of data in research. Following this, in the screening carried through on the DergiPark Academic system on 30.01.2020 at 23.19, data obtained through registration number 20200130232233 constitute the population of the study. In this population, whereas there were 26 journals in the first place, one of them was excluded from the research as it was detected that it was

not affiliated with the university. It was also observed that five of the rest 25 journals do not conform to the criterion of having a minimum of five publications. Therefore, education faculty journals whose publishers were state universities constituted the study population. Among those journals, the ones which have a minimum of five publications in the years between 2015-2019 were selected. 20 university journals conformed to this criterion. Of these, articles belong to teachers were included in the research population. After specifying journals in the population of the research, a sample group was created to be analyzed by applying a systematic method. Among 20 university journals in the population, journals corresponding to four and multiples of four starting from the first order were chosen to be included in the sample group. A descriptive analysis was executed on the articles published in education faculty journals in five state universities chosen with a systematic method and written by teachers working at schools or institutions at the MoNE.

The findings of the study were explained in five categories. These are 1. Investigating the comparison of articles of teachers to articles of other researchers quantitatively, 2. Investigating articles that belong to teachers in terms of whether having one author or more, 3. Investigating articles of teachers in terms of the research model, 4. Investigating the data collection methods in the articles written by teachers, 5. Investigating data analysis methods used in the articles of teachers.

The number of articles that belong to teachers working at the MoNE and were published in five journals between the years of 2015-2019 is less than the number of other researchers' articles who are out of the MoNE per year. Teachers mainly took part in articles that have two, three, or more authors respectively. The number of single-authored studies that were conducted by teachers is fewer than the ones with two authors, three authors, or more. In each of the five journals, quantitative studies outnumber the qualitative ones. Apart from that, mixed studies are preferred to a smaller extent than the other two research models. Six different categories were identified in terms of the data collection method. These are observation, interview, questionnaire, scale, achievement test, and document analysis. Using scales is the most popular data collection method preferred by teachers. The least favored method by them is observation. It was found out that they mainly employ scale, interview,

and questionnaire. Also, they benefit more from quantitative data analysis methods than qualitative ones. Descriptive statistical analysis methods are mostly applied for quantitative data analysis, and so is content analysis for qualitative data analysis.

Teaching is a never-ending learning journey. The purpose of raising children of the future can only be possible with what teachers gather on the way to develop professionally. These savings can be nurtured by various conditions such as experiences, what is learned from the students, inspirations from mentors, having a lifelong learning philosophy; also following academic research studies, and even conducting them is essential for these savings. Along with the teacher's research literacy skills, his/her approach to scientific research, and his/her decisions about it might affect the behaviors. It can be asserted that apart from their basic duties, it was an expected situation that teachers could be disadvantageous when compared to other researchers in terms of carrying out scientific research and publishing it. The results of the study support this position. It could be beneficial to consider other factors when deciding on the ones that could affect the results of the study, not just skills and competence framework. With this aim, the level of teachers' enthusiasm for scientific research might be taken into consideration. Accordingly, the reason why the number of teachers' articles published in peer-reviewed journals might be related to their point of view regarding scientific research. It could be useful to evaluate the reasons underlying teachers' self-competence, interest, enthusiasm, or negative attitude and prejudice with the reasons behind the less number of single-authored studies.

The fact that using a quantitative method primarily in the articles written by teachers or collecting data through scales demonstrates the conformity the researcher shows to the various paradigms of qualitative and quantitative research methods adopt. Along with that, it indicates the competence towards carrying out qualitative and mixed research. Both training and experience regarding research are required for teachers to enable them to have a scientific point of view and excel in the scientific research process. The most critical emphasis to make teachers more enthusiastic about conducting the research might be the ultimate benefit of it for children.

Kaynakça / References

- Berg, B. L. (2000). *Qualitative research methods for the social sciences (4rd ed.)*. Needham Heights, A USA: Pearson.
- Büyüköztürk, Ş. (1999). İlköğretim okulu öğretmenlerinin araştırma yeterlikleri. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, 18, 257-269.
- Cresswell, J. W. (2007). *Qualitative inquiry&research design (2nd ed.)*. Thousand Oaks, CA: Sage.
- Çepni, S. ve Küçük, M. (2002). *Fen bilgisi öğretmenlerinin eğitim araştırmaları hakkındaki düşünceleri*. <https://docplayer.biz.tr/63131827-Fen-bilgisi-ogretmenlerinin-egitim-arastirmalari-hakkindaki-dusunceleri.html> adresinden 4 Kasım 2020 tarihinde edinilmiştir.
- Ergün, M., Reçepoğlu, E., Küçük, Z. A. ve Oğuz, K. (2014). Türkiye'deki üniversitelerde eğitim denetimi alanında yapılan lisansüstü tezlerin çeşitli değişkenlere göre incelenmesi. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 22(1), 25-40.
- Evans, C., Waring, M. ve Christodoulou, A. (2017). Building teachers' research literacy: integrating practice and research, *Research Papers in Education*, 32(2), 1-21. Doi: 10.1080/02671522.2017.1322357.
- Gürbüz, S. & Şahin, F. (2017). *Sosyal bilimlerde araştırma yöntemleri*. Ankara: Seçkin.
- Hancock, R. (1997). Why are class teachers reluctant to become researchers?, *British Journal of In-service Education*, 23(1), 85-99.
- Karasar, N. (2019). *Bilimsel araştırma yöntemi: Kavramlar, ilkeler, teknikler*. Ankara: Nobel.
- Kılınç, H. S. (2018). *Fen bilgisi öğretmenlerinin ve öğretmen adaylarının bilimsel süreç becerilerine sahip olma düzeylerinin incelenmesi: Ölçek geliştirme ve uygulama çalışması*. (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi). Mersin Üniversitesi.
- Korkmaz, Ö., Şahin, A. ve Yeşil, R. (2011). Öğretmenlerin bilimsel araştırmalara ve araştırmacılara ilişkin düşünceleri. *Kuramsal Eğitimbilim*, 4(2), 109-127.
- Köklü, N., Büyüköztürk, Ş. ve Çokluk, Ö. (1999). İlköğretim müfettişlerinin araştırma yeterlilikleri ve araştırma eğitimine ilişkin görüşler. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, 19(19), 325-339.
- Küçüköğlü, A., Taşgın, A. ve Çelik, N. (2013). Öğretmen adaylarının bilimsel araştırma sürecine ilişkin görüşleri üzerine bir inceleme. *Türkiye Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 17(3), 11-24.

- Merriam, S. B. (2009). *Qualitative research a guide to desing and implementation (2nd ed.)*. San Francisco, CA: Jossey Bass.
- Oğuz Ünver, A., Arabacıoğlu, S. ve Okulu, H. Z. (2015). Öğretmenlerin bu benim eserim proje yarışması rehberlik sürecine ilişkin görüşleri. *MSKU Eğitim Fakültesi Dergisi*, 2(2), 12-35.
- Özkan, U. B. (2019). *Eğitim bilimleri araştırmaları için doküman inceleme yöntemi*. Ankara: Pegem Akademi.
- Patton, M. Q. (1985). *Qualitiy in qualitative research: Methodological principles and recent developments*. Invited address to Division J of the American Educational Research Association, Chicago.
- Saban, A. (2007). *Lisansüstü öğrencilerin nitel araştırma metodolojisine ilişkin algıları*. Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi. <http://dergisosyalbil.selcuk.edu.tr/susbed/article/view/497> adresinden 5 Kasım 2020 tarihinde edinilmiştir.
- Taşdemir, M. ve Taşdemir, A. (2011). Öğretmen adaylarının bilimsel araştırmaları inceleme yeterlikleri. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 26, 343-353.
- Tutkun, Ö. F. ve Aksoyalp, Y. (2010). 21. yüzyılda öğretmen yetiştirme eğitim programının boyutları. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 24, 361-370.
- Wach, E. (2018). *Learning about qualitative document analysis*. IDS Practice Papers in Brief. Brighton, August, 2013.
- Yıldırım, A. Ve Şimşek, H. (2011). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Ankara: Seçkin.
- Yıldız, D., Kılıç, M. Y., Gülmez, D. ve Yavuz, M. (2019). Öğretmenlerin araştırma okuryazarlığı becerileri: Ölçek geliştirme çalışması, *Turkish Journal of Educational Studies*, 6(1), 45-65.

Kaynakça Bilgisi / Citation Information

Karaevli, Ö. ve Dak, G. (2021). Öğretmenlerin bilimsel dergilerde yayımlanan makalelerinin incelenmesi. *OPUS-Uluslararası Toplum Araştırmaları Dergisi*, 17(38), 5354-5381. DOI: 10.26466/opus.829907